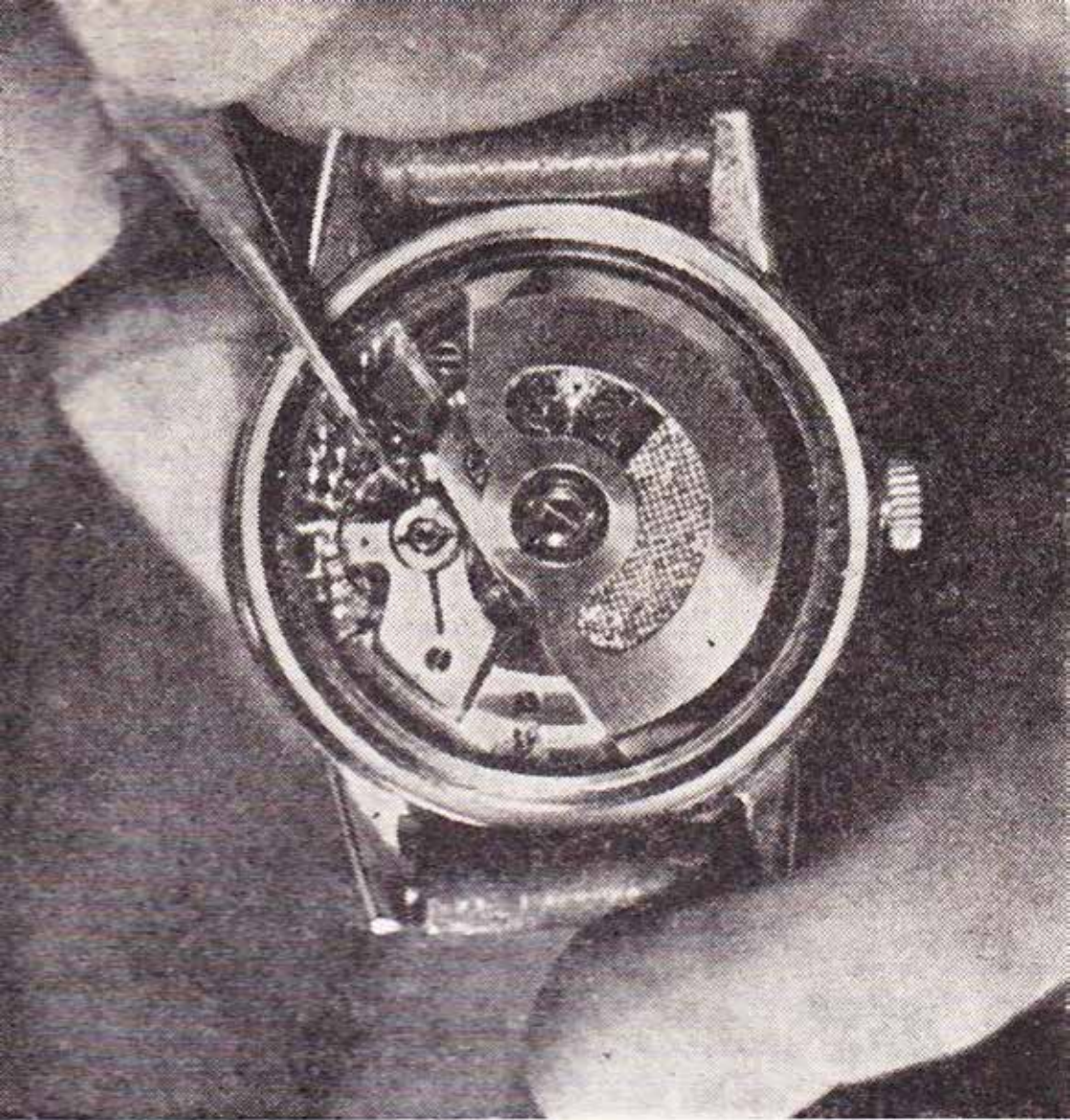

PIENTÄ PUHETTA KELLOISTA

TAKAUS

*Allekirjoittanut, joka on .../... 19 ...
myynytmerkkisen kellon,
n:o antaa siitä takauksen.*

.....

Tämä takaus on voimassa vuoden
myyntipäivästä lukien.

*Takaus otetaan huomioon vain sillä eh-
dolla, että kelloa korjattavaksi jätet-
täessä esitetään tämä takaustodistus.*

**Suomen Kelloseppäliiton jäsenten puo-
leen Te voitte luottamuksellisesti kään-
tyä kelloasioissanne.**

V A S T U U

Kellosepän periaatteista tärkein on vastuu — vastuu jokaisesta myydyistä

kellosta, vastuu jokaisesta suoritetusta korjauksesta.

Vastuun voi kantaa vain ammattimies. Hän vastaa sanoistaan ja töistään.

Suomen Kelloseppäliiton jäseneksi pääsee vain ammattimies, joka on suorittanut vaativat näytetyöt. Varmistautukaa siis sekä kelloa ostaessanne että sitä korjattavaksi jättäessänne, että liike todellakin on Suomen Kelloseppäliiton jäsen.

TE OSTATTE

kellon ammattimiehellä, joka antaa siitä takuun ja pystyy myös vastaamaan sen huollosta.

Mutta entä korjaus?

Ei ole milloinkaan syytä jättää harkiten ostettua, arvokasta kelloa kenen tahansa patustelijan korjattavaksi. Kellon hienon herkäät rakennelmat asettavat usein taitajankin koetukselle. Poropeukalo ne pilaa ja huonon työn jälkien korjaus on kallista, vaikeata, joskus jopa mahdotontakin.

Hyvälle kellosepälle on hyvin suoritettu työ ja asiakkaan tyytyväisyys kunnia-asia. Kellon korjauttajan on syytä muistaa tämä ja luottaa vain Suomen Kelloseppäliiton jäsenliikkeisiin.

K O L M E A K E L L O L T A V A A D I T A A N :

Luotettavuutta, kor-
jauskelpoisuutta ja
pitkää ikää. Nämä
ehdot täyttävää kel-

loa on aivan aniharvoin salakuljetet-
tujen kellojen joukossa. Miksi näin
on?

Salakuljettajille on suuri voitto tär-
kein. He vaativat kelloltaan mahdol-
lisimman edullista ulkoasua sekä en-
nen kaikkea huokeata hintaa. Koneis-
ton laadulle ja tarkkuuskäynnille ei
anneta mitään arvoa. Tämä onkin
luonnollista, sillä eihän tällaisten kel-
lojen kaupustelija tunne sanoja takuu
ja vastuu. Kellot pyritään saamaan
nopeasti pois käsistä ja luotetaan sii-
hen, ettei ostajaa tässä elämässä enää
tavata.

Suomen Kelloseppäliiton jäsenet myy-
vät kelloja, joille he antavat takuun ja
huollon.

KELLOISSAKIN ON "HENKI"

Kelloissa on "henki", näin runoilija on "vaarin kaappikellosta" kertonut. Kellotkin saattavat oikkuilla toisinaan, kuten tuntuu, aivan aiheettomasti. Niinpä joskus rannekello intoutuu tavattomasti edistämään. Syy on siinä, että herkkä spiraali on — esim. aivan tietämättä aiheutetusta tärinästä — hypännyt rukkahaarukan taakse ja pillastuttanut käynnin tahdin. Taitava kelloseppä korjaa nopeasti tämänkin vian.

Vesitiivistä kelloa ei pienen käyntipoikkeaman takia kannata rukkauttaa, koska kuorien vesitiiviys avattaessa aina kärsii ja kierteisiin ahtautunut lika voi silloin joutua koneistoon.

ONKO KELLO EREHTYMÄTÖN

Vastaus on myönteinen, kun puhumme kaikkein kalleimman luokan taskukelloista. Mutta tavalliset kellot eivät voi vuodesta toiseen käydä sekunnin tarkkuudella. Heikkolaatuisista kelloista ei tässä yhteydessä tietenkään kannata mitään puhua. Pantakoon myös merkille, että taskukello turvalisessa suojassaan on tavallisesti huomattavasti tarkempi kuin rannekello, jonka toimintaa käden äkkinäiset liikkeet ja tärähdykset lakkaamatta häiritsevät.

Suomalaiset ovat tottuneet vaatimaan kelloiltaan suurempaa käyntitarkkuutta kuin mitä ulkomailla edellytetään. Tämä johtuu ennen kaikkea siitä, että kellosepät Suomessa ovat kautta aikojen olleet tunnettuja hyvien kellojen myyjinä. Mutta rajansa vaatimuksillakin. Olkaamme varsin

tyytyväisiä, jos keskihintaisen taskukellomme vuorokaudessa tekemä käyntipoikkeama ei ylitä 15 sekuntia. Pientä rannekelloa ei sovi moittia yhden minuutin käyntierotuksesta vuorokaudessa. Tämäkin vielä edellyttäen, etteivät tärähdykset ole vaikuttaneet kellon käyntitarkkuuteen ja että koneistossa oleva öljy on tuoretta ja pikeentymätöntä. Vanhalle kellolle on lisäksi annettava riittävä ikähyvitys. Jos kellonne käyntipoikkeamat pysyvät mainituissa rajoissa, on edullisinta osoittimia siirtämällä pitää kello oikeassa ajassa. Nykyaikaisen kellon osoittimia voi viritysnupin avulla huoletta ja häiriöttä siirrellä joko eteen- tai taaksepäin.

Vasta sitten, kun käyntipoikkeamat nousevat mainittuja arvoja suuremmiksi, kannattaa viedä kello rukattavaksi kunnon kellosepälle. Suotavaa on, että emme itse ryhdy tähän rukkaustyöhön, sillä seurauksena saattaa olla, jos ei juuri koneiston, niin ainakin kuorien vioittuminen.

KELLON HUOLTO

Kello, vaikka onkin käyttökustannuksiltaan maailman huokein kone, vaatii silti huoltoa säännöllisin väliajoin. Joka-aamuinen viritys ei vielä ole riittävä täyttämään kaikkia velvollisuuksianne kelloa kohtaan.

Kello tarvitsee öljyä, ei tosin paljon, mutta sitä kipeämmin säännöllisin väliajoin. Pienet öljyhiukkaset — rannekellon kivilaakeriin pantavan öljytipan voi erottaa vain suurennuslasia käyttäen — kuivuvat ja pikeentyvät piankin. Jos kellon akseleiden hienot tapit joutuvat kuiviltaan kiertämään rubiinikivissään, kuluvat tapit nopeasti ja koneiston säännönmukaisuus häiriintyy. Pitempiaikainen kuiviltaan käynti saattaa jopa kuluttaa akselien tapit poikki.

Kellossa on toinenkin osa, joka vaatii huoltoa. Kellon liipotin, joka säännöstelee käyntiä ja pitää sananmukaisesti sekunnit tasapainossa, menettää tärähdyksen saatuaan helposti tasauskykynsä. Seuraus on sama kuin edellä: Kello ei enää voi osoittaa oikeata aikaa. Sopinee tässä palauttaa mieleen, että niinkin mitätön erotus kuin 1/10.000 sekuntia liipottimen heilahdusta kohti synnyttää vuorokaudessa 43 sekunnin käyntipoikkeaman.

Kaikkein pienimmät rannekellot onkin annettava huoltaa, tarkastaa ja öljytä vähintään kerran vuodessa, suuret rannekellot joka kahden vuoden kuluttua, taskukellot taas 3—4 vuoden jälkeen. Jos näin teette, kestää kellonne kauan ja sen käyntitulokset säilyttävät tarkkuutensa.

Suomen Kelloseppäliiton jäsen huoltaa kellonne sillä samalla tarkkuudella jolla huolellinen mies hoitaa omat asiansa.

KELLOJEN TERVEYDEN- HOITO-OHJEET

1. Vetäkää kellonne vireeseen aina aamuisin ja mikäli mahdollista samaan aikaan. Kellon voimantarve on suurin päivisin, jolloin erityoten rannekello liikkuu ja heilahtelee lakkaamatta käden mukana. Yöllä rannekellonkin saa useimmiten olla syysäyksiltä levossa ja tulee hyvin toimeen jousen heikentyneilläkin voimilla.

2. Pitäkää kellonne öisin aina samassa asennossa, joko vaaka- tai pystysuorassa.

3. Kellonne ei pidä tomusta, kosteudesta, ei myöskään pakkasesta tai kovasta lämmöstä.

4. Älkää koskaan panko kelloanne välittömästi marmorilevylle tai muulle

kylmälle aineelle. On havaittu kellon jousen usein murtuvan äkkinäisten lämmönvaihteluiden johdosta.

5. Kellonne kuoren voitte avata vain yhdessä ainoassa tapauksessa: Kun kellonne on kastunut. Seuraavassa kohdassa Teille selostetaan, miten Teidän on tällaisessa tapauksessa meneteltävä. Kuoria avattaessa voi helposti naarmuttaa niitä, vieläpä viottaa koneistoakin. Samalla voi koneistoon varista likaa ja kosteutta.

6. Jos kellonne sattuu kastumaan, on se heti toimitettava kellosepälle. Mikäli tämä ei ole mahdollista, on kuori avattava ja koetettava poistaa vesi varovasti koneistosta esim. hiljaa naputtamalla tai kevyesti puhaltamalla. Juoma- tai vichyvedellä voi huuhtoa suolaveden pois. Kelloa voi kuivattaa myös auringonpaisteessa. Fuhataan spriin, muun alkoholin tai ohuen öljyn kaataminen koneistoon voi estää sen heti ruostumasta, mutta on muistettava, että alkoholipitoiset aineet ja öljytkin voivat pilata muut kuin emaliset kellontaulut. Tällaiset aineet on-

kin pyrittävä heti valuttamaan pois koneistosta. Luonnollista on, että näistä ehkäisytoimenpiteistä huolimatta kello on mitä pikimmin toimitettava kellosepälle.

Ns. vesitiiviitkään kellot ei ole valmistettu kestämaan muuta kuin aivan yht'äkkistä kastumista. Hiemankin pittempiaikainen vedessä pitäminen saattaa olla niille yhtä turmiollista kuin tavallisille kelloille.

7. Luonnollista on, että kelloa vahingoittaa sen pudottaminen tai tärähtyttäminen. Varomaton käsittely tarvelee helposti kellon hienon koneiston.

8. Jos haluatte kellonne kestävän kauan ja säilyttävän luotettavuutensa, on Teidän annettava se säännöllisin väliajoin pätevän kellosepän tarkastettavaksi ja huollettavaksi. Varmistautukaa aina siitä, että liike, johon kelloasioissa luottaudutte, on Suomen Kelloseppäliiton jäsen.

9. Lukekaa sivulta 7 kellon huoltoa esittävä selostus.

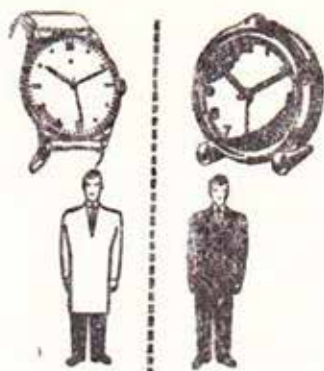

PIENI NEUVONPITO

ei ole koskaan haitaksi

Todellakin, Te voit sitten hieman neuvotella kelloseppänne kanssa rannekelloa ostaessanne. Ei ole ollenkaan haitaksi, vaikka vähän kerrotte hänelle, millaisissa olosuhteissa Te toivoisitte uuden kellonne käyvän hyvin. Jos Te esim. harrastatte pyöräilyä, tarvitsette sellaisen rannekellon, joka ei ole aivan altis tärähdyksille. Kalastuksen ja purjehduksen ystäville on tietenkin vesitiivis kello välttämätön. Vaikka ei sekään ole silti valmistettu niin, että se ainakaan vanhempana kestää pitkäaikaista vedessä uitteluä.

Nykyaikainen rannekello on rakennettu aivan erikoistavoin sysäyksenvaimentajineen. Mutta silti olisi miistettava, että nyrkkiä on lyötävä pöytään sillä kädellä, jossa ei ole kelloä. Vankka tärähdys voi viottaa helposti kellon herkkää koneistöä.

KELLOJEN RUKKAUS

Pienten pöytä- ja herrättäjäkellojen rukkauksen voi toimittaa, kunhan vain menettelee varovaisesti ja koneistoa naarmuttamatta sekä muistaa, mitä rukkaussuuntaa eri kirjaimet tarkoittavat.

Luettelemme tavallisimmat:

H i t a a m m i n

S (Slow — Saktare)

Z (Zurück)

R (Retard)

L (Langsamer)

—

N o p e a m m i n

F (Fast — Fortare)

V (Vorwärts)

A (Avance)

S (Schneller)

+

Rukkausosoitinta on siirrettävä hitaasti ja kerrallaan hyvin vähän. Heilurikellojen rukkaus suoritetaan heilurin alaosassa olevaa rukkausmutteria käyttäen. Kierrettäessä mutteria oikealle lyhenee heiluri ja kello käy nopeammin. Kun mutteria kierretään va-

semmalle, pitenee heiluri ja kellon käynti hidastuu. Rukattaessa on toisella kädellä pidettävä heilurivarresta vakaasti kiinni, jotta se pieni jousi, johon heiluri on ripustettu, ei vahingoitu.

Jos halutaan oikaista yhden minuutin vuorokautinen käyntipoikkeama, kierretään rukkausmutteria seuraavasti:

Lattiakelloa n. 2 kierrosta

Painolla käyvää seinäkelloa n. 1—1½
kierrosta

Jousella käyvää seinäkelloa n. $\frac{3}{4}$ — 1
kierrosta

Pöytä- ja muita pienehköjä kelloja n.
 $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{2}$ kierrosta.

Tässä yhteydessä lienee myös syytä muistuttaa, että silloin kun heilurilla käypää kelloa siirretään paikasta toiseen, on heiluri irroitettava. Muussa tapauksessa heilurin jousi helposti viottuu, saattaapa pahimmassa tapauksessa katketakin.

JOUSEN KATKEAMINEN

Kun kellon jousi katkeaa, ei siitä voi syyttää ketään. Jousi katkeaa kuin itsestään, kelloa virittämällä ei sitä yleensä saa poikki.

Uuden jousen asentaminen kelloon ei suinkaan merkitse kellon korjausta. Jousen muutto vastaa suunnilleen samaa kuin bensiiniannos autolle.

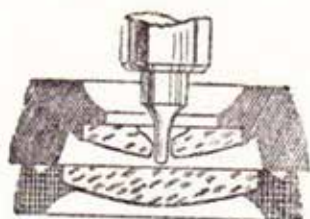

KOTIMAINEN KELLO

Kotimainen yritteliäisyys on ulottunut myöskin kellojen tuotantoon. Perinteitä ei tämän alan teollisuudeltamme suinkaan puutu, sillä Suomessa on ollut kuuluisia kellojen valmistajia. Kotimainen kelloteollisuus lähti liikkeelle 1940-luvulla vaatimattomin tupa- ja seinäkelloin, mutta jatkuvasti tuotteittensa laatua parantaen.

Nykyään valmistetaan maassamme jo runsaasti hyvänlaatuisia seinäkelloja. Vastuuntuntoiset kellosepät voivatkin täydellä syyllä suositella kotimaisia kelloja asiakkailleen, antaen samalla näistä kelloista takuun ja vastaten niiden huollosta.

KIVISTÄ JUTTU A

Kellonomistaja kehaisee mielellään kellonsa kivien lukumäärää. Mutta kivien paljous ei suinkaan ole ratkaiseva, vaan ennen kaikkea niiden laatu. 15-kivinen kello, jossa akselien tapit kiertävät hienoissa laakereissaan, saavuttaa paljon kauniimmat käyntitulokset kuin useampikivinen, huokeampivalmisteinen kello, joissa kivet ovat vain koristeina, mutta näistä "kelloista" ei maksa vaivaa nyt puhua. Kivien aines, valmistustapa ja kelloon sovitus liittyneinä jaloteräksestä tarkkuustyönä valmistettuihin ja yhtä huolellisesti koneistoksi asennettuihin osiin, ne tekevät kellosta luotettavan ja todella omistamisen arvoisen.

Yksi seikka on kuitenkin muistettava. Jos kivet poistetaan koneistosta, ei kello enää käy. Kerrassaan päättö-

miä ovat siis sellaiset puheet, että kellosta "puhalletaan" kivet. Eipä edes kannata vaihtaa hyviä kiviä huonompiin. Tämän vaihdon vaatima aika maksaa enemmän kuin näiden arvokkaiden kivien hinta. Me voimme siis huoletta siirtää museoon tällaiset turhat puheet, joita kuitenkin vielä meidänkin päivinämme joskus kuulee.

Kellon kivi voi tärähdyksestä murtua. Silloin tarvitaan ammattinsa taitava kelloseppä vaihtamaan tilalle ehyt sekä huolehtimaan siitä, että kellon koneistossa vallitseva säännönmukaisuus palautuu. Teidän onkin syytä aina varmistautua siitä, että se liike, jolle jätätte kellonne korjattavaksi, on Suomen Kelloseppäliiton jäsen.

KELLOSEPPIEN KOULUTUS

Harva ammatti on kuluneiden vuosikymmenien aikana ollut niin voimakkaan kehityksen alainen kuin kelloseppän. Vankkarakenteiset taskukellot ovat hävinneet ja tilalle tulleet yhä sirommat ja ohuimmat rannekellet, itsevirittyvät automatik-kellot ja kronograafit, sekuntikellot ja ranneherättäjät. Yhä enemmän vaaditaan nyt ammattikunnalta, jonka on nämä kellot huollettava ja pidettävä käynnissä.

Meidän maassamme on kelloseppien ammattikasvatus keskittynyt v. 1944 perustettuun kelloseppäkouluun, joka on toistaiseksi 3-vuotinen. Koulua pidetään ammattioppilaitoksistamme ankarimpana ja oppilailtaan paljon vaativana. Sen tietopuolisista aineista mainittakoon tässä vain kelloteoria ja kelloteknologia. Käytännöllinen työ,

johon liittyy kellojen korjaus ja uusien kellonosien valmistaminen, ottaa suurimman osan oppitunneista.

Koulun kolmivuotisen kurssin suorittaminen ei vielä tee oppilaasta kelloseppää. Koulunkäynnin jälkeen aloitetaan käytännöllisen korjaustyön harjoittelu kellosepänliikkeissä. Kun sitä on kotimaassa pari vuotta jatkettu, pyritään oppilaat sijoittamaan hyviin alan liikkeisiin ulkomaille. Vasta monivuotinen työskentely kellosepän työpöydän ääressä kehittää nuorukaisesta kellosepän, joka osaa taiturimaisesti käsitellä kellon mikroskooppisen pieniä osia ja järjestää ne moitteettomaan yhteistyöhön koneistossa.

Lisättäköön vielä, että jokaisen Suomen Kelloseppäliittoon pyrkijän on suoritettava hyväksyttävät näytetyöt. Suurin osa näistä valmistuu kellosepäkoulun opettajien valvonnan alaisena.

KELLON TAKAUS

Kelloseppä, joka antaa kellosta takauksen, sitoutuu samalla maksutta korjaamaan ne valmisteviat, jotka kellossa takausaikana mahdollisesti ilmenevät, allaolevin poikkeuksin.

Kellon jousen katkeaminen, lasin särkyminen tai katoaminen eivät liity takaukseen.

Viat, jotka kellon käyttäjä välittömästi tai välillisesti kellolle aiheuttaa, eivät luonnollisesti sisälly takaukseen. Jos siis kelloa on vioittanut vesi, kosteus, lika, putoaminen tai muu varomaton käsittely, on kellon omistaja velvollinen suorittamaan kellosepälle täyden korvauksen korjaustyöstä takaukseen vetoamatta.

Takaus velvoittaa myös kellon omistajaa hoitamaan kelloaan huolellisesti ja varoen. Kellon jostakin syystä vioituessa on se toimitettava ammattimiehen tarkastettavaksi.

